

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van

tot wijziging van het Besluit toegankelijkheid van het openbaar vervoer in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PbEU 2019, L 151)

Op de voordracht van Onze Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat van [PM], nr. [PM], mede namens Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, [PM];

Gelet op de artikelen 2, 3, 4, derde en vijfde lid, 5, 13, eerste tot en met vierde lid, 14, eerste, tweede, derde, vijfde, zesde en achtste lid, 15, eerste en vierde lid, 23, 24, tweede lid, en 25 van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten en artikel 8, tweede lid, van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van [PM], nr. [PM]);

Gezien het nader rapport van Onze Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat van [PM], nr. [PM], uitgebracht mede namens Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit toegankelijkheid van het openbaar vervoer wordt als volgt gewijzigd:

Na hoofdstuk 4 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 4a. Toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten conform richtlijn 2019/882

Artikel 10a

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

- a. *consument*: natuurlijke persoon die het desbetreffende product koopt of de desbetreffende dienst afneemt voor andere doeleinden dan zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit;

- b. *dienst*: dienst als bedoeld in artikel 4 van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (PbEG 2006, L 376/36);
- c. *diensten voor personenvervoer per bus*: onder artikel 2, eerste en tweede lid, van Verordening (EU) nr. 181/2011 vallende diensten;
- d. *diensten voor personenvervoer per trein*: alle diensten voor treinreizigers als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 1371/2007, met uitzondering van de in artikel 2, tweede lid, van die verordening bedoelde diensten;
- e. *dienstverlener*: natuurlijke of rechtspersoon die een dienst voor personenvervoer per bus of per trein verleent op de Nederlandse markt of aanbiedt consumenten in Nederland een dergelijke dienst te verlenen;
- f. *elektronische ticketingdiensten*: systeem waarmee tickets voor personenvervoer worden aangekocht, ook online, door middel van een apparaat met interactieve computerfuncties, en dat die tickets in elektronische vorm aan de koper ter beschikking stelt, zodat deze op papier kunnen worden afgedrukt of tijdens de reis op een mobiel apparaat met interactieve computerfuncties kunnen worden getoond;
- g. *elektronische tickets*: systeem waarmee een vervoersbewijs in de vorm van één of meerdere reistickets, een abonnement of reissaldo elektronisch wordt opgeladen op een fysiek vervoersbewijs of ander hulpmiddel, in plaats van op een papieren ticket te worden afgedrukt;
- h. *geharmoniseerde norm*: geharmoniseerde norm als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van Verordening (EU) nr. 1025/2012;
- i. *interactieve computerfuncties*: functionaliteiten ter ondersteuning van de interactie tussen mens en apparaat, die de verwerking en transmissie van gegevens, stem of video of iedere combinatie daarvan mogelijk maken;
- j. *micro-onderneming*: onderneming met minder dan 10 werknemers en een jaaromzet of een jaarlijks balanstotaal van ten hoogste € 2.000.000;
- k. *personen met een handicap*: personen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen die in hun interactie te kampen hebben met diverse drempels die hen kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen in de samenleving te participeren;
- l. *realtime tekst*: vorm van schriftelijke conversatie tussen twee punten of in meerpuntenconferenties, waarbij de ingevoerde tekst op zodanige wijze wordt verzonden dat het bericht door de gebruiker wordt ervaren als doorlopend en letter voor letter tot stand komend;
- m. *regionale vervoersdiensten*: regionale vervoersdiensten als bedoeld in artikel 3 van Richtlijn 2012/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 21 november 2012 tot instelling van één Europese spoorwegruimte (PbEU 2012, L343/32) voor vervoer per trein, bus, touringcar, metro, tram of trolleybus;
- n. *richtlijn 2008/57*: Richtlijn 2008/57/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 betreffende de interoperabiliteit van het spoorwegsysteem in de Gemeenschap (PbEG 2008, L 191);
- o. *richtlijn 2019/882*: Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PbEU 2019, L 151);
- p. *stedelijke en voorstedelijke vervoersdiensten*: stedelijke en voorstedelijke vervoersdiensten als bedoeld in artikel 3, van Richtlijn 2020/34/EU van het Europees Parlement en de Raad voor vervoer per trein, bus, touringcar, metro, tram of trolleybus;
- q. *technische specificatie*: technische specificatie als bedoeld in artikel 2 van Verordening (EU) nr. 1025/2012, ter nakoming van de op een product of dienst van toepassing zijnde toegankelijkheidsvoorschriften;

- r. *verordening (EG) nr. 1371/2007*: Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (PbEG 2007, L 315);
- s. *verordening (EU) nr. 181/2011*: Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (PbEU 2011, L 55);
- t. *verordening (EU) nr. 1025/2012*: Verordening (EU) nr. 1025/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 betreffende Europese normalisatie, tot wijziging van de Richtlijnen 89/686/EEG en 93/15/EEG van de Raad alsmede de Richtlijnen 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG en 2009/105/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Beschikking 87/95/EEG van de Raad en Besluit nr. 1673/2006/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEU 2012, L 316/12).

Artikel 10b

1. Dit hoofdstuk is van toepassing op diensten voor personenvervoer per bus of trein met betrekking tot de volgende elementen:
 - a. websites;
 - b. op basis van mobiele apparaten, onder meer via mobiele applicaties geleverde diensten;
 - c. elektronische tickets en elektronische ticketingdiensten;
 - d. het verstrekken van informatie over vervoersdiensten, waaronder informatie in de vorm van realtimetekst of, als het informatieschermen betreft, op interactieve schermen op Nederlands grondgebied; en
 - e. interactieve zelfbedieningsterminals op het grondgebied van Nederland, uitgezonderd terminals die als geïntegreerde onderdelen zijn geïnstalleerd in voertuigen of rollend materieel die voor het aanbieden van een of meer onderdelen van deze diensten voor personenvervoer worden gebruikt.
2. Dit hoofdstuk is ook van toepassing op stedelijke en voorstedelijke vervoersdiensten en regionale vervoersdiensten, maar uitsluitend met betrekking tot de elementen, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel e.
3. Dit hoofdstuk is niet van toepassing op de volgende inhoud van websites en mobiele toepassingen:
 - a. vooraf opgenomen, op tijd gebaseerde media die gepubliceerd zijn vóór 28 juni 2025;
 - b. kantoorbestandformats die gepubliceerd zijn vóór 28 juni 2025;
 - c. onlinekaarten en -karteringsdiensten, indien essentiële informatie op een toegankelijke, digitale wijze wordt verstrekt in het geval van voor navigatie bestemde kaarten;
 - d. van derden afkomstige inhoud die niet door de betrokken dienstverlener wordt gefinancierd of ontwikkeld en waarover deze geen zeggenschap heeft;
 - e. inhoud van websites en toepassingen op basis van mobiele apparaten die kunnen worden aangemerkt als archieven, wat betekent dat zij enkel inhoud bevatten die niet wordt bijgewerkt of aangepast na 28 juni 2025.

Artikel 10c

1. De diensten, bedoeld in artikel 10b, eerste lid, voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften in de afdelingen III en IV van bijlage I bij richtlijn 2019/882.
2. De diensten, bedoeld in artikel 10b, tweede lid, voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften in afdeling IV van bijlage I bij richtlijn 2019/882.

3. Micro-ondernemingen zijn vrijgesteld van de verplichtingen vermeld in het eerste lid en van elke verplichting in verband met de naleving van die voorschriften.

Artikel 10d

Voor zover de diensten, bedoeld in artikel 10b, eerste en tweede lid, voldoen aan de voorschriften voor de verstrekking van toegankelijke informatie en van informatie over toegankelijkheid in de zin van de verordeningen (EG) nr. 1371/2007 en (EU) nr. 181/2011, alsmede van de desbetreffende handelingen die zijn vastgesteld op basis van richtlijn 2008/57, voldoen ze daarmee ook aan de overeenkomstige voorschriften van richtlijn 2019/882.

Artikel 10e

1. Dienstverleners ontwerpen en verlenen aangeboden diensten voor personenvervoer per bus of trein in overeenstemming met artikel 10c, eerste en tweede lid.
2. Dienstverleners stellen overeenkomstig bijlage V bij richtlijn 2019/882 de vereiste informatie op en lichten toe op welke manier de diensten aan de toepasselijke toegankelijkheidsvoorschriften voldoen. De informatie wordt aan het publiek schriftelijk en mondeling ter beschikking gesteld, mede op een manier die toegankelijk is voor personen met een handicap. Dienstverleners bewaren die informatie zolang de dienst in werking is.
3. Dienstverleners zorgen ervoor dat er procedures worden toegepast die garanderen dat de dienstverlening in overeenstemming met de toepasselijke toegankelijkheidsvoorschriften blijft. Dienstverleners houden op gepaste wijze rekening met veranderingen in de dienstverlening, veranderingen in de toepasselijke toegankelijkheidsvoorschriften, veranderingen in de geharmoniseerde normen of in technische specificaties op basis waarvan wordt verklaard dat een dienst aan de toegankelijkheidsvoorschriften voldoet.
4. Dienstverleners treffen onmiddellijk corrigerende maatregelen indien de aangeboden dienst niet in overeenstemming is met het eerste tot en met het derde lid. Zij brengen Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat daarvan onmiddellijk op de hoogte, waarbij de dienstverleners in het bijzonder de aard van de non-conformiteit en alle getroffen corrigerende maatregelen uitvoerig beschrijven.

Artikel 10f

1. De toegankelijkheidsvoorschriften, bedoeld in artikel 10c, eerste en tweede lid, zijn uitsluitend van toepassing voor zover de naleving ervan:
 - a. geen ingrijpende wijziging van een dienst vereist, resulterend in een fundamentele wijziging van de wezenlijke aard ervan, en
 - b. geen onevenredige last voor de betrokken dienstverlener oplevert.
2. Dienstverleners voeren een beoordeling uit om te kunnen bepalen of het naleven van de in artikel 10c bedoelde toegankelijkheidsvoorschriften tot een fundamentele wijziging leidt of, overeenkomstig de desbetreffende criteria in bijlage VI bij richtlijn 2019/882, een onevenredige last als bedoeld in het eerste lid van dit artikel oplevert.
3. Dienstverleners documenteren de in het tweede lid genoemde beoordeling. Dienstverleners bewaren alle relevante resultaten gedurende een periode van vijf jaar nadat de dienst voor het laatst op de Nederlandse markt is verleend of aan consumenten in Nederland is aangeboden een dergelijke dienst te verlenen. Dienstverleners verstrekken op verzoek aan Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat, een exemplaar van de in het tweede lid genoemde beoordeling.
4. Dienstverleners die een beroep doen op het eerste lid, onderdeel b, vernieuwen voor elke categorie of soort dienst hun beoordeling van de onevenredige last:

- a. naar aanleiding van wijziging van de aangeboden dienst;
 - b. op verzoek van Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat; of
 - c. in ieder geval, om de vijf jaar.
5. Dienstverleners die uit andere bronnen dan eigen middelen financiering ontvangen ter verbetering van de toegankelijkheid, ongeacht of het om publieke of particuliere financiering gaat, kunnen geen beroep doen op het eerste lid, onderdeel b.
6. Dienstverleners, met uitzondering van micro-ondernemingen, die voor een specifieke dienst een beroep doen op het eerste lid, verstrekken informatie daartoe aan Onze Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

Artikel 10g

1. Diensten die voldoen aan geharmoniseerde normen of delen daarvan waarvan de referenties in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt, worden vermoed in overeenstemming te zijn met de toegankelijkheidsvoorschriften, bedoeld in artikel 10c, eerste en tweede lid, voor zover deze normen of delen daarvan die voorschriften bestrijken.
2. Diensten die in overeenstemming zijn met op grond van artikel 15, derde lid, van richtlijn 2019/882 vastgestelde technische specificaties of delen daarvan, worden vermoed in overeenstemming te zijn met de toegankelijkheidsvoorschriften, bedoeld in artikel 10c, eerste en tweede lid.
3. Diensten waarvan de kenmerken, onderdelen en functies aan de overeenkomstig afdeling VI van bijlage I bij richtlijn 2019/882 vastgestelde toegankelijkheidsvoorschriften voldoen, worden voor zover het deze kenmerken, onderdelen en functies betreft, vermoed te voldoen aan de desbetreffende verplichtingen inzake toegankelijkheid krachtens andere Uniehandelingen dan de richtlijn, tenzij in die andere Uniehandelingen anders wordt bepaald.
4. Diensten die in overeenstemming zijn met de geharmoniseerde normen en specificaties, of delen daarvan, die zijn vastgesteld overeenkomstig artikel 15 van richtlijn 2019/882, leiden tot een vermoeden van overeenstemming met het derde lid van dit artikel, voor zover deze normen en technische specificaties of delen daarvan aan de toegankelijkheidsvoorschriften van die richtlijn voldoen.

Artikel 10h

Indien het bij koninklijke boodschap van [PM] ingediende voorstel van wet Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten (Kamerstukken [PM]) tot wet is verheven en die wet in werking treedt, berust dit hoofdstuk mede op artikel 5c van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT,

CONCEPT

NOTA VAN TOELICHTING

I. Algemeen

1. Inleiding

Dit besluit implementeert Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (PbEU 2019, L 151) (hierna: de Richtlijn) voor zover het betreft de in die Richtlijn opgenomen bepalingen over diensten voor personenvervoer per bus of trein en met betrekking tot stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten. Hiervoor is een nieuw hoofdstuk 4a ingevoegd in het Besluit toegankelijkheid van het openbaar vervoer.

De Richtlijn is opgesteld mede ter uitvoering van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (hierna: VN-VRPH).¹ Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Naast persoonlijke autonomie en persoonlijke participatie, is toegankelijkheid een van de grondbeginselen van het VN-VRPH. De Richtlijn strekt ertoe de toegankelijkheid van een aantal producten en diensten voor personen met een handicap of een functionele beperking te verbeteren. Hierdoor wordt de maatschappelijke participatie voor deze groep personen vergroot. Daarnaast leidt het invoeren van geharmoniseerde toegankelijkheidsvoorschriften tot een beter functioneren van de interne markt. Belemmeringen van het vrije verkeer wegens uiteenlopende toegankelijkheidsvoorschriften worden met de implementatie van de Richtlijn opgeheven.

Dit besluit betreft een strikte implementatie van de Richtlijn voor diensten van personenvervoer per bus, trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten. De Richtlijn moet uiterlijk op 28 juni 2022 zijn geïmplementeerd. Aan het eind van deze nota van toelichting is een transponeringstabel opgenomen.

2. Toepassingsgebied

2.1 Algemeen

Wat betreft het personenvervoer per bus en trein heeft de Richtlijn betrekking op:

- websites;
- geleverde diensten toegankelijk via mobiele apparaten, onder meer via mobiele applicaties (c.q. apps);
- elektronische tickets en ticketingdiensten;
- het verstrekken van informatie over vervoersdiensten, waaronder realtime-reisinformatie; dit wordt, wat informatieschermen betreft, beperkt tot interactieve schermen die zich op het grondgebied van de Unie bevinden; en
- interactieve zelfbedieningsterminals op het grondgebied van Nederland, uitgezonderd terminals die als geïntegreerde onderdelen zijn geïnstalleerd in voertuigen of rollend materieel die voor het aanbieden van een of meer onderdelen van deze diensten voor personenvervoer worden gebruikt.

Met betrekking tot stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten heeft de Richtlijn uitsluitend betrekking op de interactieve zelfbedieningsterminals op het grondgebied van de Unie.

¹ Het op 13 december 2006 te New York tot stand gekomen Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (Trb. 2007, 169).

De Richtlijn verplicht ertoe dat informatie over vervoersdiensten, diensten op basis van mobiele apparaten, interactieve informatieschermen en interactieve zelfbedieningsterminals, toegankelijk moeten zijn voor personen met een handicap of een functionele beperking. Het kan gaan om informatie over producten en -diensten voor personenvervoer die worden gebruikt en aangeboden door de dienstverlener, informatie vóór en tijdens de reis en informatie bij annulering van een vervoersdienst of vertraging bij vertrek. Het betreft echter ook informatie over prijzen en promoties.

In wat volgt wordt een aantal aspecten nader toegelicht.

2.2 Communicatie

Het toepassingsgebied van de Richtlijn betreft alle informatie die wordt verstrekt aan een persoon over de vervoersdienst, zowel bij het boeken van een ticket als alle navolgende communicatie. Het betreft elektronische communicatie, maar ook informatie over de dienst ter plaatse. Bijvoorbeeld met betrekking tot beschikbaar personeel om mensen met een beperking te ondersteunen, liften die buiten werking zijn of diensten die tijdelijk niet beschikbaar zijn.² Ook e-mails aan personen met informatie over hun reis en tickets vallen onder het toepassingsgebied van de Richtlijn. De communicatie moet voldoen aan de in bijlage I, afdeling III, bij de Richtlijn opgenomen toegankelijkheidsvoorschriften.

2.3 Derde partijen

De Richtlijn is niet van toepassing op derde partijen die tickets verkopen voor diensten die ze niet zelf aanbieden. Dienstverleners van personenvervoer per bus en spoor en verleners van stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten kunnen daarom niet verantwoordelijk worden gehouden wanneer door derde partijen aangeboden tickets niet voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften.

2.4 Externe software

Een website wordt geacht te voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften van de Richtlijn als de website ondersteunt dat deze door een externe software luidop gelezen kan worden.

2.5 Interactieve zelfbedieningsterminals

Voor diensten van personenvervoer per bus en trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten vallen onder meer de volgende interactieve zelfbedieningsterminals onder het toepassingsgebied van de Richtlijn:

- ticketautomaten;
- incheckautomaten;
- interactieve informatieverstreckende zelfbedieningsterminals, met uitzondering van terminals die als geïntegreerde delen van voertuigen of rollend materieel zijn geïnstalleerd.

3. Uitwerking van de toegankelijkheidsvoorschriften

De eisen die aan diensten worden gesteld zijn opgesomd in afdeling III en afdeling IV, onderdeel c, van bijlage I bij de Richtlijn. Ter verduidelijking zijn voorbeelden gegeven hoe aan deze eisen kan worden voldaan. Daarnaast kan geput worden uit de Richtlijnen voor Toegankelijkheid van Webcontent (hierna: WCAG-richtlijnen).³ Private

² Bijlage I - Afdeling IV van de Richtlijn.

³ Opgesteld ter uitvoering van Richtlijn (EU) 2016/2102 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2016 inzake de toegankelijkheid van de websites en mobiele applicaties van overheidsinstanties (PbEU 2016, L 327).

marktpartijen kunnen ondersteuning bieden door middel van het certificeren van websites en documenten die voldoen aan WCAG-richtlijnen.

4. Micro-ondernemingen en kleine- en middelgrote ondernemingen

De Richtlijn definieert een micro-onderneming als: "[een] onderneming met minder dan 10 werknemers en een jaaromzet of een jaarlijks balanstotaal van ten hoogste 2 miljoen EUR;".

Kleine- en middelgrote ondernemingen wordt gedefinieerd als: "ondernemingen met minder dan 250 werknemers en met een jaaromzet van ten hoogste 50 miljoen EUR of een jaarlijks balanstotaal van ten hoogste 43 miljoen EUR, micro-ondernemingen niet inbegrepen".

Micro-ondernemingen zijn vrijgesteld van de toegankelijkheidsvoorschriften en van elke verplichting bij naleving van deze voorschriften. Micro-ondernemingen onderscheiden zich van alle andere ondernemingen door hun beperkte personele middelen, jaarlijkse omzet of jaarlijkse balanstotaal. De lasten waarmee naleving van de toegankelijkheidsvoorschriften voor micro-ondernemingen gepaard gaan, leggen bijgevolg over het algemeen een groter beslag op hun financiële en personele middelen dan bij andere ondernemingen, en vormen vermoedelijk een onevenredig aandeel van de kosten.⁴ De Richtlijn schrijft wel voor dat voor micro-ondernemingen richtsnoeren worden opgezet om de toepassingen van de nationale regels te faciliteren.

Aan de hand van een analyse en een gesprek met de sector- en handhavingspartijen, zijn er geen micro-ondernemingen geïdentificeerd in de sector van het personenvervoer per bus en trein. De op last van de Europese Commissie uitgevoerde "Market Impact Assessment" bevestigt dit beeld.⁵ De richtsnoeren zijn daarom niet opgesteld. Als micro-ondernemingen diensten van personenvervoer per bus en trein gaan aanbieden, dan zullen de voormelde richtsnoeren alsnog worden vastgesteld.

5. Verhouding tot andere wettelijke kaders

5.1 Verhouding tot hoger recht

Omdat de EU partij is bij het VN-VRPH maken de verdragsbepalingen integraal deel uit van de rechtsorde van de EU en zijn zij bindend voor haar instellingen en de lidstaten. In het VN-VRPH is bepaald dat de partijen bij dat verdrag passende maatregelen nemen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, tot informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die open staan voor of verleend worden aan het publiek. Het VN-comité voor de rechten van personen met een handicap heeft geconstateerd dat een wetgevingskader nodig is met concrete, afdwingbare en tijdgebonden ijkpunten voor het toezicht op de geleidelijke invoering van toegankelijkheid.

Doordat het VN-VRPH doorwerkt in de rechtsorde van de lidstaten, zijn er aanvullende nationale bepalingen over de toegankelijkheid van producten en diensten nodig. Daarom is het noodzakelijk de uitvoering van het VN-VRPH in de EU te faciliteren met gemeenschappelijke regels. De Richtlijn beoogt dat de lidstaten hun verplichtingen uit hoofde van het VN-VRPH in verband met toegankelijkheid op geharmoniseerde wijze nakomen.

⁴ Overweging 70 bij de Richtlijn.

⁵ Deloitte "Study on the socio-economic impact of new measures to improve accessibility of goods and services for people with disabilities" *Final Report* 2014, p. 75, <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14841&langId=en>.

5.2 Verhouding tot bestaande EU-regelgeving

Naast de Richtlijn bestaat er al Europese regelgeving op het gebied van bescherming van de rechten van passagiers per bus en trein. Dit zijn:

- Verordening (EG) nr. 1371/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer;
- Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004; en
- Richtlijn 2008/57/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 betreffende de interoperabiliteit van het spoorwegsysteem in de Gemeenschap.

Bovengenoemde rechtshandelingen van de Unie bevatten al bepalingen ten aanzien van informatie en toegankelijkheid. Deze bepalingen blijven gelden. De extra voorschriften met betrekking tot informatieverstrekking in de Richtlijn vormen een aanvulling hierop. Diensten die reeds voldoen aan de voorschriften ten aanzien van toegankelijkheid in deze rechtshandelingen van de Unie, worden geacht ook aan de overeenkomstige voorschriften van de Richtlijn te voldoen.

5.3 Verhouding tot nationale regelgeving

De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (hierna: Wgbh/cz) voorziet in artikel 8, eerste lid, in een verbod van onderscheid bij:

- a. het verlenen van de voor het reizen vereiste toegang tot de bij het openbaar vervoer behorende gebouwen en infrastructuur;
- b. het aanbieden van openbaar-vervoersdiensten en reisinformatie;
- c. het sluiten, uitvoeren of beëindigen van overeenkomsten met betrekking tot openbaar vervoer.

Op grond van artikel 8, tweede lid, van de Wgbh/cz kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over de aanpassingen die ingevolge artikel 8, eerste lid, van de Wgbh/cz verricht moeten worden. De grondslag voor dit besluit is daarmee artikel 8, tweede lid, van de Wgbh/cz. Dit besluit dient daarom ook door de minister van VWS ondertekend te worden.

Met het voorstel van wet tot wijziging van diverse wetten ter implementatie van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten⁶ wordt voorgesteld om een nieuw artikel 5c in te voegen in de Wgbh/cz. Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen dienstverleners hun diensten ter uitvoering van Richtlijn (EU) 2019/882 in overeenstemming met de bij of krachtens die maatregel gestelde regels – in dit geval de bepalingen van onderhavig besluit – inzake de toegankelijkheid van die diensten verlenen. Na de inwerkingtreding van de Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten, berust dit besluit mede op dit artikel 5c. Naast dat artikel 8, tweede lid, van de Wgbh/cz een grondslag biedt voor dit besluit, is het nieuwe artikel 5c expliciet toegesneden op regels ter uitvoering van de Richtlijn.

Bepalingen uit de Richtlijn die zich niet louter beperken tot het personenvervoer per bus en trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten worden via genoemde implementatiewet elders in de wetgeving geïmplementeerd. In de voorgenomen Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten worden wijzigingen voorgesteld in de volgende wetten: de Warenwet, de Wgbh/cz, de

⁶ Zie <https://www.internetconsultatie.nl/implementatiewettoegankelijkheid>.

Telecommunicatiewet, het Burgerlijk Wetboek, de Overgangswet nieuw Burgerlijk Wetboek, de Wet op het financieel toezicht en de Wet handhaving consumentenbescherming.

Wat betreft het toezicht op de naleving en de handhaving van de verplichtingen vastgelegd in dit besluit voorziet de hiervoor bedoelde ontwerpversie erin dat in de bijlage bij de Wet handhaving consumentenbescherming het onderhavig besluit opgenomen, naar analogie met de reeds daar opgenomen EU-verordeningen en wetsartikelen op het gebied van passagiersrechten.

6. Gevolgen

De Richtlijn beoogt de toegankelijkheid tot onder andere vervoersinformatie, e-boeken, zelfbedieningsterminals en diensten te verhogen voor alle burgers, inclusief mensen met een beperking. Een omgeving waar producten en diensten beter toegankelijk zijn, draagt bij tot een inclusievere samenleving en maakt het voor personen met een handicap gemakkelijker om zelfstandig te leven.

Daarnaast bevorderen geharmoniseerde toegankelijkheidsvoorschriften het functioneren van de interne markt door het opheffen of voorkomen van belemmeringen voor het vrije verkeer van producten en diensten.

7. Toezicht en handhaving

Artikel 29 van de Richtlijn vereist dat lidstaten ervoor zorgen dat de Richtlijn wordt nageleefd. Daartoe moeten passagiers, overheidsorganen, particuliere verenigingen, organisaties of andere juridische entiteiten die er een legitiem belang bij hebben dat deze Richtlijn wordt nageleefd, de mogelijkheid hebben om via de bevoegde bestuursrechtelijke instantie of de rechter te bewerkstelligen dat de nationale bepalingen waarin deze Richtlijn is omgezet, dit besluit, worden nageleefd.

Hieraan wordt uitvoering gegeven door in de voorgenomen Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten⁷ de Inspectie Leefomgeving en Transport (hierna: ILT) in de Wet handhaving consumentenbescherming aan te wijzen als bevoegde autoriteit voor inbreuken op de dit besluit. Daarmee kan de ILT namens de Minister van Infrastructuur en Waterstaat overgaan tot het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete in het geval van niet-naleving door een dienstverlener.

Een verzoek tot handhaving aan de ILT door een passagier of andere belanghebbende valt onder de reikwijdte van de Algemene wet bestuursrecht. De daarin opgenomen bepalingen met betrekking tot het indienen van een aanvraag en het nemen van een besluit door het bestuursorgaan zijn van toepassing. Tegen deze besluiten kan in bezwaar en beroep gegaan worden.

De onderhavige wijzigingen zijn voor een Handhaafbaarheid, Uitvoerbaarheid en Fraudebestendigheid-toets (HUF-toets) aan de ILT voorgelegd.

[PM HUF-toets]

8. Financiële gevolgen

Dit besluit heeft financiële gevolgen voor het Rijk. Deze financiële gevolgen vloeien met name voort uit de verplichtingen inzake toezicht op naleving en handhaving.

[PM HUF-toets]

9. Administratieve lasten en nalevingskosten

⁷ Zie <https://www.internetconsultatie.nl/implementatiewettoegankelijkheid>.

Betrokken ondernemingen moeten zelf evalueren of hun dienstverlening voldoet aan de toegankelijkheidsvoorschriften. De aanpassing van hun dienstverlening aan de toegankelijkheidsvoorschriften geeft aanleiding tot kosten. Deze aanpassingen mogen echter niet leiden tot een onevenredige last voor de betrokken ondernemingen. Als sprake is van een onevenredige last dan hoeft de dienst niet te voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften. De beoordeling of sprake is van een onevenredige last moet door een onderneming worden bewaard en in bepaalde omstandigheden worden herzien.

Bedrijven zijn verplicht informatie te verstrekken over de toegankelijkheid van de relevante goederen en diensten. Er wordt daarbij vanuit gegaan dat deze taak eenmalig moet worden uitgevoerd. Deze lasten houden verband met het verstrekken van informatie inzake toegankelijkheid aan de cliënt of de markttoezichtautoriteiten. Het opstellen van de informatie inzake de toegankelijkheid van het product of de dienst wordt in de Market Impact Assessment aangenomen gelijk te staan aan één achturige werkdag.

Conform de Market Impact Assessment zou er sprake kunnen zijn van een administratieve last voor een onderneming van 144 EUR en een nalevingskost tussen de 6.000 en 13.000 EUR.⁸ De Market Impact Assessment beschrijft ook een algemene reductie van kosten door standaardisering binnen de interne Europese markt.

[PM advies ATR]

10. Internetconsultatie

[PM internetconsultatie]

11. Voorhang

Artikel 2a, derde lid, van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte bevat een voorhangverplichting voor een op grond van het tweede lid van dat artikel vast te stellen algemene maatregel van bestuur.

Artikel 1:8, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt echter dat dit niet geldt wanneer het uitvoering van een bindend besluit van de Raad van de Europese Unie, van het Europees Parlement en de Raad gezamenlijk of van de Europese Commissie betreft.

Aangezien onderhavig besluit implementatie van een EU-Richtlijn behelst, is het ontwerpbesluit niet voorgehangen bij de beide kamers der Staten-Generaal.

12. Inwerkingtreding

Dit besluit zal bij koninklijk besluit in werking treden. Omdat dit wijzigingsbesluit een strikte implementatie van de Richtlijn betreft, kan daarbij worden afgeweken van de vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn.

Conform artikel 31 van de Richtlijn dienen de nationale bepalingen ter implementatie van de Richtlijn met ingang van 28 juni 2025 te worden toegepast. De in de Richtlijn geboden uitzonderingen zijn niet van toepassing op hetgeen in dit besluit wordt geregeld.

⁸ Deloitte "Study on the socio-economic impact of new measures to improve accessibility of goods and services for people with disabilities" *Final Report* (2014)
<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14841&langId=en> (Market Impact Assessment). 12

II. Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Met artikel I wordt na hoofdstuk 4 een nieuw hoofdstuk ingevoegd in het Besluit toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Dit nieuwe hoofdstuk 4a bevat bepalingen voor toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten conform de Richtlijn.

Artikel 10a. Definities

Artikel 10a van het Besluit toegankelijkheid van het openbaar vervoer bevat een aantal definities van begrippen die in het nieuwe hoofdstuk 4a worden gebruikt. Deze definities sluiten aan bij de definities van die begrippen in de Richtlijn. Doordat het besluit de bepalingen van de Richtlijn implementeert die betrekking hebben op het personenvervoer per bus en spoor en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten zijn alleen de begrippen van de Richtlijn overgenomen die hiervoor relevant zijn.

Artikel 10b. Toepassingsgebied

Dit artikel bepaalt het toepassingsgebied van het nieuwe hoofdstuk 4a en is ten dele een implementatie van artikel 2 van de Richtlijn. Het toepassingsgebied van hoofdstuk 4a wordt afgebakend tot de in het artikel vermelde elementen van voor personenvervoer per bus en trein en met betrekking tot stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten die worden verleend aan consumenten. In het tweede lid is bepaald dat het besluit alleen van toepassing is op stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten wat betreft interactieve zelfbedieningsterminals.

De in het derde lid opgesomde inhoud op websites en mobiele toepassingen is uitgesloten van het toepassingsgebied van hoofdstuk 4a. Dit is een implementatie van artikel 2, vierde lid, van de Richtlijn.

Artikel 10c. Toegankelijkheidsvoorschriften

Dit artikel implementeert artikel 4, derde en vijfde lid, van de Richtlijn. De diensten van personenvervoer per bus en spoor moeten voldoen aan de in de afdelingen III en IV van bijlage I bij de Richtlijn. De stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoersdiensten moeten voldoen aan de in de afdeling IV van bijlage I bij de Richtlijn opgenomen toegankelijkheidsvoorschriften. Afdeling III van bijlage I bij de Richtlijn bepaalt dat de producten die worden gebruikt bij het verlenen van deze diensten ook moeten voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften.

In bijlage II bij de Richtlijn worden voorbeelden opgesomd van de wijze waarop kan worden bijgedragen aan het voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften.

Micro-ondernemingen zijn vrijgesteld van de verplichting om te voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften alsook van de verplichting in verband met de naleving van die voorschriften. Dit betreft bijvoorbeeld het aanwenden van producten die voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften als diensten worden aangeboden.

Artikel 10d. Verhouding met bestaande Uniewetgeving

Dit artikel implementeert artikel 5 van de Richtlijn. Op het gebied van vervoer per bus en trein zijn wat betreft consumentenbescherming al de Verordeningen (EG) nr. 1371/2007 en (EU) nr. 181/2011, alsmede de desbetreffende handelingen die zijn vastgesteld op basis van richtlijn 2008/57, van kracht.

Als een aangeboden dienst voldoet aan de in deze verordeningen vermelde voorschriften voor de verstrekking van toegankelijke informatie en van informatie over toegankelijkheid, dan wordt de aangeboden dienst ook geacht te voldoen aan de bepalingen van dit besluit. Als op grond van artikel 10c van dit besluit aanvullende

voorschriften worden gesteld ten opzichte van de vermelde verordeningen, dan moet de dienst ook aan deze aanvullende toegankelijkheidsvoorschriften voldoen.

Artikel 10e. Verplichtingen van dienstverleners

Met dit artikel worden de in artikel 13 van de Richtlijn opgesomde verplichtingen geïmplementeerd. Dienstverleners moeten diensten aanbieden die voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften. In het tweede lid van dat artikel staat de verplichting van de dienstverlener om informatie te verstrekken aan het publiek op welke manier de diensten voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften. Bijlage V bij de Richtlijn bepaalt onder meer dat de dienstverlener in de algemene voorwaarden of in een soortgelijk document informatie opneemt waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de toegankelijkheidsvoorschriften.

De dienstverlener moet ervoor zorgen dat de dienstverlening altijd wordt uitgevoerd in overeenstemming met de toepasselijke toegankelijkheidsvoorschriften. Als een dienst niet conform is, moet hiervan door de dienstverlener melding worden gedaan aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de praktijk volstaat het om een melding te doen aan de ILT die namens de minister wordt belast met het toezicht.

Artikel 10f. Fundamentele wijziging van diensten en onevenredige last

Dit artikel implementeert artikel 14 van de Richtlijn. Als voldaan wordt aan de in het eerste lid, onderdeel a en b, opgenomen voorwaarden, dan moet de aangeboden dienst van personenvervoer per bus of trein of stedelijke- en voorstedelijke of regionale vervoersdienst voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften. Dienstverleners zijn zelf verantwoordelijk om een beoordeling uit te voeren of de voorschriften leiden tot een fundamentele wijziging dan wel een onevenredige last opleveren. Deze beoordeling moet worden bewaard en kan worden ingezien op verzoek van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. In de praktijk zal een verzoek afkomstig zijn van de ILT.

Als volgens de dienstverlener sprake is van een onevenredige last dan wordt voor elke soort of categorie dienst de beoordeling vernieuwd bij een wijziging van de aangeboden dienst. Een nieuwe beoordeling kan ook plaatsvinden op verzoek van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Een dienstverlener is verplicht om na een periode van vijf jaar na de laatste beoordeling een nieuwe beoordeling uit te voeren.

Artikel 10g. Vermoeden van conformiteit

Dit artikel implementeert de artikelen 15, eerste en vierde lid, 24, tweede lid, en 25 van de Richtlijn. Een geharmoniseerde norm is een Europese norm die op verzoek van de Commissie is vastgesteld. Als een dienst voldoet aan geharmoniseerde normen of delen daarvan waarvan de referenties in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt, wordt de dienst vermoed in overeenstemming te zijn met de toegankelijkheidsvoorschriften die moeten worden nageleefd op grond van dit besluit. Dit vermoeden van conformiteit geldt ook voor diensten die voldoen aan technische specificaties die door de Europese Commissie zijn vastgelegd in een uitvoeringshandeling. Een technische specificatie is een document waarin de technische voorschriften worden voorgeschreven waaraan een dienst of systeem moet voldoen. Als een dienst voldoet aan de voorschriften die technische specificaties of delen daarvan bestrijken, wordt vermoed voldaan te zijn aan de toegankelijkheidsvoorschriften in dit besluit.

Artikel 10h. Omhangbepaling

Het voorgenomen artikel 5c van de Wgbh/cz, dat deel uitmaakt van de internetconsultatieversie van een ontwerp voor een wetsvoorstel Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten, bepaalt dat de bij algemene

maatregel van bestuur aangewezen dienstverleners hun diensten ter uitvoering van Richtlijn (EU) 2019/882 in overeenstemming met de bij of krachtens die maatregel gestelde regels – in dit geval de bepalingen van onderhavig besluit - inzake de toegankelijkheid van die diensten verlenen. Wanneer dit artikel met de wijziging van de Wgbh/cz in werking treedt, berust hoofdstuk 4a van dit besluit mede op dit artikel.

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

CONCEPT

Bijlage bij de nota van toelichting

Transponeringstabel

Bepaling Richtlijn 2019/882 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten	Bepaling in implementatieregeling of bestaande nationale regeling	Omschrijving beleidsruimte	Toelichting op de keuze(n) bij de invulling van de beleidsruimte
1 (Onderwerp)	Bepaling wordt niet geïmplementeerd, doordat de bepaling slechts betrekking heeft op het onderwerp van de Richtlijn.	-	-
2 (Toepassingsgebied)	10b	-	-
3 (Definities)	10a		
4, eerste lid (Toegankelijkheidsvoorschriften)	6b.1 ⁹ van de Wet handhaving consumentenbescherming.		
4, tweede lid (Toegankelijkheidsvoorschriften)	Bepaling wordt niet in deze AMvB geïmplementeerd, aangezien deze AMvB uitsluitend van toepassing is op het personenvervoer per bus en trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoerdiensten.		
4, derde lid (Toegankelijkheidsvoorschriften)	10c, eerste en tweede lid		
4, vierde lid (Toegankelijkheidsvoorschriften bebouwde omgeving)		De lidstaten kunnen bepalen dat de bebouwde omgeving die door klanten van aangeboden diensten van personenvervoer per bus of trein wordt gebruikt, moet voldoen aan de toegankelijkheidsvoorschriften van bijlage III.	Nederland maakt hier geen gebruik van.
4, vijfde lid (Uitzondering micro-onderneming)	10c, derde lid		
4, zesde lid (Richtsnoeren voor micro-ondernemingen)	Behoeft een implementatie, het betreft een feitelijke handeling.		

⁹ Artikel 6b.1 betreft een nieuw op te nemen artikel in de Wet handhaving consumentenbescherming, opgenomen in het wetsvoorstel voor de Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten.

4, zevende lid (Indicatieve voorbeelden)	Behoeft geen implementatie, omdat het een aanbeveling is ten aanzien van de lidstaten.		
4, achtste lid (Noodnummer)	Bepaling wordt niet in deze AMvB geïmplementeerd, aangezien deze AMvB uitsluitend van toepassing is op het personenvervoer per bus en trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoerdiensten.		
4, negende lid (Bevoegdheid Europese Commissie)	Behoeft geen implementatie, richt zich tot de Commissie.		
5	10d		
6-12	Bepaling wordt niet in deze AMvB geïmplementeerd, aangezien deze AMvB uitsluitend van toepassing is op het personenvervoer per bus en trein en stedelijke- en voorstedelijke en regionale vervoerdiensten.		
13, eerste lid (verplichting dienstverleners)	10e, eerste lid		
13, tweede lid (informatieverplichting)	10e, tweede lid		
13, derde lid (procedures)	10e, derde lid		
13, vierde lid (corrigerende maatregelen en kennisgeving bevoegde autoriteit)	10e, vierde lid		
13, vijfde lid (informatieverplichting)	Artikel 5:20 Algemene wet bestuursrecht.		
14, eerste lid (fundamentele wijziging)	10f, eerste lid		
14, tweede lid (beoordeling)	10f, tweede lid		
14, derde lid (documentatie)	10f, derde lid		
14, vierde lid (micro-onderneming)	Behoeft geen implementatie omdat het zich richt tot micro-ondernemingen die zich met producten bezighouden. Deze AMvB		

	gaat alleen over bepaalde diensten.		
14, vijfde lid (beoordeling dienstverleners)	10f, vierde lid		
14, zesde lid (financiering)	10f, vijfde lid		
14, zevende lid (bevoegdheid Europese Commissie)	Behoeft geen implementatie, richt zich tot de Commissie.		
14, achtste lid (informatie-verplichting)	10f, zesde lid		
15, eerste lid (geharmoniseerde normen)	10g, eerste lid		
15, tweede en derde lid (uitvoeringshandelingen)	Behoeft implementatie, richt zich tot de Commissie.		
15, vierde lid (technische specificatie)	10g, tweede lid		
16-22	Deze bepalingen behoeven geen implementatie omdat het gaat over producten. Deze AMvB implementeert alleen de bepalingen van de Richtlijn over bepaalde diensten.		
23	Artikel 6b.1 van de Wet handhaving consumentenbescherming met betrekking tot toezicht op naleving en handhaving.		
24, eerste lid	Behoeft geen omzetting in deze AMvB, aangezien de vermelde Richtlijnen niet passen binnen het toepassingsgebied van deze AMvB.		
24, tweede lid (vermoeden van conformiteit)	10g, derde lid		
25 (technische specificaties andere Uniehandelingen)	10g, vierde lid		
26	Behoeft niet te worden geïmplementeerd, aangezien het de mogelijkheid betreft om als Commissie gedelegeerde handelingen te stellen.		
27	Behoeft niet te worden geïmplementeerd. Bepaling betreft bijstand		

	van het Comité aan de Commissie.		
28	Behoeft niet te worden geïmplementeerd. Bepaling betreft het instellen van een werkgroep door de Commissie.		
29 (toezicht en handhaving)	6b.1 Wet handhaving consumentenbescherming		
30 (sancties)	6b.1 Wet handhaving consumentenbescherming		
31 (omzetting)	Behoeft niet te worden geïmplementeerd. Bepaling betreft de termijn voor omzetting van de bepalingen van de Richtlijn.		
32 (overgangsmaatregelen)	Wordt geïmplementeerd in het wetsvoorstel tot wijziging van diverse wetten ter implementatie van Richtlijn (EU) 2019/882 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 betreffende de toegankelijkheidsvoorschriften voor producten en diensten (Implementatiewet toegankelijkheidsvoorschriften producten en diensten)		
33 (verslag en evaluatie)	Behoeft niet worden geïmplementeerd want de bepaling richt zich tot de Europese Commissie.		
34 (inwerkingtreding)	Behoeft niet te worden geïmplementeerd want de bepaling gaat over de inwerkingtreding van de Richtlijn zelf.		